105. MEKTUP

١٠٥- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْحَكِيمِ عَبْدِ الْقَادِرِ فِى بَيَانِ اَنَّ الْمَرِيضَ مَا لَمْ يَصِحَّ وَلَمْ يَبْرَأْ لاَيَنْفَعُهُ غِذَاءٌ أَصْلاً وَمَايُنَاسِبُهُ ﴾

قَدْ تَقَرَّرَ عِنْدَ الْحُكَمَاءِ اَنَّ الْمَرِيضَ مَادَامَ مَرِيضًا لاَيَنْفَعُهُ غِذَاءٌ أَصْلاً وَلَوْكَانَ مِنْ أَعَزِّ اْلاَكْلِ وَاَحْسَنِهِ بَلْ هُوَ مُقَوٍّ لِمَرَضِهِ ﴿ع﴾: **اَلاَ كُلُّ مَا نَالَ الْعَلِيلُ عَلِيلٌ** * فَيَشْتَغِلُونَ اَوَّلاً بِفِكْرِ اِزَالَةِ مَرَضِهِ ثُمَّ يَجْتَهِدُونَ فِى تَحْصِيلِ الْقُوَّةِ بِاَغْذِيَةٍ مُنَاسِبَةٍ لِمِزَاجِهِ وَحَالِهِ بِالتَّدْرِيجِ فَكَذَلِكَ اْلاِنْسَانُ مَادَامَ مُبْتَلاً بِمَرَضِ الْقَلْبِ كَمَا قَالَ تَعَالَى "**فِى قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ**" لاَتَنْفَعُهُ عِبَادَةٌ وَطَاعَةٌ اَصْلاً بَلْ هِىَ مُضِرَّةٌ لَهُ "**رُبَّ تَالٍ لِلْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ يَلْعَنُهُ**" حَدِيثٌ مَعْرُوفٌ "**وَرُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ مِنْ صِيَامِهِ اِلاَّ الْجُوعُ وَالظَّمَأُ**" خَبَرٌ صَحِيحٌ فَاَطِبَّاءُ الْقُلُوبِ اَيْضًا يَأْمُرُونَ اَوَّلاً بِاِزَالَةِ الْمَرَضِ وَذَلِكَ الْمَرَضُ عِبَارَةٌ عَنْ تَعَلُّقِ الْقَلْبِ بِغَيْرِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى بَلْ هُوَ تَعَلُّقُ اْلاِنْسَانِ بِنَفْسِهِ فَاِنَّ اْلاِنْسَانَ كُلَّمَا يُحِبُّهُ وَيَطْلُبُهُ اِنَّمَا يُحِبُّهُ وَيَطْلُبُهُ لِنَفْسِهِ فَاِنْ اَحَبَّ اَوْلاَدَهُ يُحِبُّهُمْ لِنَفْسِهِ وَكَذَلِكَ اْلاَمْوَالُ وَالرِّيَاسَةُ وَالْجَاهُ فَمَعْبُودُهُ فِى الْحَقِيقَةِ هُوَ نَفْسُهُ فَمَادَامَ اْلاِنْسَانُ لَمْ يَتَخَلَّصْ مِنْ هَذَا التَّعَلُّقِ وَاْلاِرْتِبَاطِ لاَوَجْهَ لِرَجَاءِ النَّجَاةِ فَفِكْرُ اِزَالَةِ هَذَا الْمَرَضِ لاَزِمٌ لِلْعُلَمَاءِ اُولِى اْلاَلْبَابِ وَالْحُكَمَاءِ ذَوِى اْلاَبْصَارِ ﴿ع﴾: **وَيَكْفِى مَنْ لَهُ فَهْمٌ اِشَارَةٌ**

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Hakîm Abdulkâdir'e yazılmış olup hasta iyileşip hastalıktan kurtulmadıkça gıdanın ona kesinlikle fayda etmeyeceğini beyan etmektedir.

Hekimler nezdinde sâbittir ki; hastanın hastalığı devam ettiği sürece, en değerli ve en güzel yiyecek de olsa gıda ona kesinlikle fayda vermez, hatta hastalığını daha da artırabilir.

"Dikkat edin! Hastaya ulaşan her şey hastalıktır." (Şiir).

Bu sebeple hekimler önce hastalığı yok etme düşüncesiyle meşgul olurlar. Sonra hastanın, mizacına ve durumuna uygun gıdalarla kuvvet kazanması için çalışırlar.

İşte *kalp hastalığı*na yakalanan insanın durumu da aynı böyledir. Allah Te'âlâ'nın buyurduğu gibi: *"Onların kalblerinde hastalık vardır."* (Bakara, 10). Dolayısıyla ona ne ibâdet ne taat hiçbir şey fayda vermez hatta zarar bile verebilir. *"Nice Kuran okuyucuları vardır ki; Kuran onlara lanet eder."*[128] hadîsi meşhur bir hadistir. Ve *"Nice oruç tutan vardır ki; orucu açlık ve susuzluktan başka bir şey değildir."*[129] hadîsi sahîh bir hadistir.

Aynı şekilde kalp doktorları da önce hastalığın yokedilmesini emrederler ki; bu hastalık kalbin Hakk Subhânehû ve Te'âlâ'dan başka bir şeyle ilgilenmesinden ibârettir. Hatta insanın kendi nefsi ile ilgilenmesidir. Çünkü insan sevdiği ve istediği her şeyi kendi nefsi için ister ve sever. Çocuklarını severse kendi nefsi için sever. Mallar, reislik, makam ve mevkide de durum aynıdır. Hakîkatte onun taptığı, nefsidir. Dolayısıyla insan bu bağlılıklardan kurtulmadıkça kurtuluş ümidine yer yoktur. O halde akıl sahibi âlimlerin ve basîret sahibi *hekim*lerin bu hastalığı yoketmek için kafa yormaları gerekir.

"Anlayana bir işaret bile yeterlidir." (Şiir).

KELİME ANLAMI

105. ≺ : اَلْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالْمِائَةُ **Yüz beşinci mektup** اِلَى الْحَكِيمِ عَبْدِ الْقَادِرِ **Hakîm Abdülkadir'e yazılmıştır** فِى بَيَانِ **Şunun beyanı hakkındadır** اَنَّ الْمَرِيضَ **Şüphesiz hasta** مَا لَمْ يَصِحَّ **Sıhhat bulmadıkça** وَلَمْ يَبْرَأْ **Ve iyileşmedikçe** لاَيَنْفَعُهُ **Ona fayda etmez** *(Nef)* غِذَاءٌ أَصْلاً **Asla hiçbir gıda** وَمَايُنَاسِبُهُ **Ve buna benzer şeyler hakkındadır** ≻

[128] Bu hadisin tahrici için bkz. C. 1, mektup 9 un ilgili dipnotu.
[129] Bu hadisin tahrici için bkz. C. 1, mektup 9 un ilgili dipnotu.

اَنَّ الْمَرِيضَ (Ne?) Şüphesiz hasta kimse قَدْ تَقَرَّرَ Sabit olmuştur (Nerede?) عِنْدَ الْحُكَمَاءِ Hekimlerin nezdinde مَادَامَ مَرِيضًا Hasta olduğu müddetçe لاَيَنْفَعُهُ Ona fayda etmez غِذَاءٌ أَصْلاً (Ne?) Asla hiçbir gıda وَلَوْكَانَ O gıda olsa bile (Ne?) مِنْ أَعَزِّ الاَكْلِ En değerli yiyeceklerden وَاَحْسَنِهِ Ve en güzellerinden بَلْ هُوَ Hatta o gıda (Nedir?) مُقَوٍّ لِمَرَضِهِ Hastalığını güçlendiricidir (ع): Mısra اَلاَ Bilmiş olun كُلُّ مَا Her şey ki; نَالَ الْعَلِيلُ Hasta onu elde ediyor / yiyor (Nedir o?) عَلِيلٌ Hastadır فَيَشْتَغِلُونَ اَوَّلاً Hekimler ilk önce meşgul olurlar (Ne ile?) بِفِكْرِ اِزَالَةِ مَرَضِهِ Hastalığını yok etme düşüncesiyle ثُمَّ يَجْتَهِدُونَ Sonra çalışırlar (Ne konuda?) فِى تَحْصِيلِ الْقُوَّةِ Hastanın kuvvet kazanması konusunda (Neyle?) بِاَغْذِيَةٍ مُنَاسِبَةٍ Münasip gıdalarla (Neye münasip?) لِمِزَاجِهِ وَحَالِهِ Mizacına ve haline (Nasıl?) بِالتَّدْرِيجِ Yavaş yavaş فَكَذَلِكَ الاِنْسَانُ İşte insan da böyledir مَادَامَ مُبْتَلاً İbtilâ olduğu sürece (Neye?) بِمَرَضِ الْقَلْبِ Kalp hastalığına كَمَا قَالَ تَعَالَى Allâh-u Teâla buyurduğu gibi "فِى قُلُوبِهِمْ" "Onların kalplerinde vardır (Ne?) "مَرَضٌ" Hastalık" لاَتَنْفَعُهُ O insana fayda vermez (Ne?) عِبَادَةٌ وَطَاعَةٌ İbadet ve taat اَصْلاً Hiçbir şekilde! بَلْ هِىَ Hatta o ibadet (Nedir?) مُضِرَّةٌ لَهُ Ona zarar vericidir "رُبَّ تَالٍ "Nice okuyan vardır (Neyi?) لِلْقُرْآنِ Kur'an'ı "وَالْقُرْآنُ يَلْعَنُهُ" Kur'an, ona lânet eder" (Bu söz nedir?) حَدِيثٌ مَعْرُوفٌ Bilinen bir hadistir وَرُبَّ صَائِمٍ "Nice oruçlu vardır ki; لَيْسَ مِنْ صِيَامِهِ Onun orucu değildir اِلاَّ الْجُوعُ وَالظَّمَأُ Ancak açlık ve susuzluktur" خَبَرٌ صَحِيحٌ Bu da sahih bir haberdir فَاَطِبَّاءُ الْقُلُوبِ Kalplerin tabipleri اَيْضًا Beden tabipleri gibi يَأْمُرُونَ اَوَّلاً İlk önce emrederler (Neyi?) بِاِزَالَةِ الْمَرَضِ Hastalığın giderilmesini وَذَلِكَ الْمَرَضُ Bu hastalık (Nedir?) عِبَارَةٌ İbarettir (Neden?) عَنْ تَعَلُّقِ الْقَلْبِ Kalbin ilişkili olmasından (Neyle?) بِغَيْرِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى Hak Sübhânehû ve Teâla'nın dışındakilerle بَلْ هُوَ Hatta o hastalık (Nedir?) تَعَلُّقُ الاِنْسَانِ بِنَفْسِهِ İnsanın kendi nefsiyle ilgilenmesidir فَاِنَّ الاِنْسَانَ Zira insan كُلَّمَا يُحِبُّهُ Her sevdiğini وَيَطْلُبُهُ Ve istediğini اِنَّمَا يُحِبُّهُ وَيَطْلُبُهُ Ancak sever ve ister (Niçin?) لِنَفْسِهِ Nefsi için فَاِنْ اَحَبَّ Eğer severse (Neyi?) اَوْلاَدَهُ Evlatlarını يُحِبُّهُمْ لِنَفْسِهِ Onları kendi için seviyordur وَكَذَلِكَ Aynı durumdadır (Ne?) اَلاَمْوَالُ وَالرِّيَاسَةُ وَالْجَاهُ Mallar, reislik ve makam mevki فَمَعْبُودُهُ İnsanın mâbudu فِى الْحَقِيقَةِ Hakîkatte

لَمْ يَتَخَلَّصْ *(Ne?)* İnsan olduğu sürece فَمَادَامَ الْاِنْسَانُ O kendi nefsidir هُوَ نَفْسُهُ *(Nedir?)* Kurtulmamış *(Nedeni?)* مِنْ هَذَا التَّعَلُّقِ وَالْاِرْتِبَاطِ Bu ilgi ve irtibattan لَاوَجْهَ Yol yoktur *(Neye?)* لِرَجَاءِ النَّجَاةِ Kurtuluşu ümit etmeye فَفِكْرُ اِزَالَةِ هَذَا الْمَرَضِ Bu hastalığı yok etmek düşüncesi *(Nedir?)* لَازِمٌ لِلْعُلَمَاءِ Alimlere gereklidir *(Öyle alimler ki;)* اُولِى الْاَلْبَابِ Akıl sahibi olan وَالْحُكَمَاءِ Hikmet ehline gereklidir *(Öyle hikmet ehli ki;)* ذَوِى الْاَبْصَارِ Basîret sahibi olan (ع): Mısra وَيَكْفِى Yeter *(Kime?)* مَنْ لَهُ فَهْمٌ Anlayışlı olana *(Ne yeter?)* اِشَارَةٌ Bir işaret

